

Рат на Балкану

— Наши извјештаји —

Краљ генералу Вукотићу

(Поводом срећног преласка преко Богџевине)
Гусиње, 2. новембра. (Прислио у јутро 6.). Поводом срећног али нечувеног преласка источног одреда преко Богџевине, Његово Величанство Краљ Господар послао је генералу Јанку Вукотићу овакав телеграм:

Г. сардару Јанку Вукотићу

Гдје буде.

Величанствени поход твоје дивизије из Дечана к Плаву и Гусињу појесница овога рата забиљежиће у својим страницама као ненадмашни напор, који је не само сад него у најстаријем времену једна војска вршила, имајући се борити с природом и његовима вјетровима, који се нијесу одавна виђали.

Краљ

На ову Господареву депешу генерал Вукотић је одговорио овако:

Њег. Вел. Краљу Господару

Ријека.

Слава Теби, Господару, и слава Твојој храброј војсци, која одиста не жали животе да час прије дојде мети, коју јој Ти одредиш. У име официра и подручне ми војске још једном слава Ти и живио, Господару, Ти и Твој Дом, који си свијетли образ свега Српства и Југословенства.

Понизни и одани:
сардар **Ј. Вукотић.**

И Љеш заузет

(Улазак двије српске војске)

Сан Ђовани ди Медиа, 6. новембра. — Љеш је заузела српска и црногорска војска синоћ пред вече. Око подна састале су се двије српске војске и заједно су ушле у Љеш, пошто се на утврђењу више вароши подигла бијела заставица. Састанак двију српских војска био је врло дирљив. Српска војска пошла је за Драч.

Како је заузет Љеш

(Заузимање Љеша и одбрана непријатеља)

Свети Никола, 5. новембра. — (Стигао синоћ). Још јутрос око 10 часова наше предстраже опазиле су на лијевој обали Дрина овећу војску, али не знајаху која је то војска: или непријатељ, или савезничка братска војска србијанска, или миридитска и малисорска племена, која бјеху објавила, да ће с нашом помоћу напасти Љеш. Али како бјеху добиле наредбу да наступају наше трупе, то се наступало у најбољем реду. Непријатељ се бранио енергично и велики отпор показао, али наша војска доби још већи полет кад отпоче артиљерија с друге стране; разумије се, да је то братска војска. Напад је вршен с обадвије стране свом жестином, артиљерија је убрзавала паљбу, пушке и митраљезе дјеловаху плутунском ватром. Непријатељ је и овдје покушао, да чини пријевару с бијелом заставом; наше трупе на ово виче и да би дале знак другој војсци повикаше: „Живио Краљ! Ура!“ Турци опет нападоше оба фронта, бој доби још жешћи карактер. Тако је трајало до три и по часа а тад умукну турска артиљерија; Турци су се бранили само пушчаном

и митраљешком ватром, али узаман. Црногорска војска пријеђе мост, уђе у варош, а србијанска под град. Непријатељ се мораде предати. У четири часа и 10 минута истаче се бијела заставица на градским бедемима. Бој се прекинуо. У град уђоше обије војске, манифестујући братску слогу. Састанак је био дирљив и срдачан. У вароши и у граду одмах је успостављен ред. Губитци непријатељски огромни, а наши мали. У 4 сата и 30 минута у варош је ушао генерал Мартиновић дочекан од војске, пред којом бјеше шеф штаба командир Лука Гојчић, који му рапортира о стању трупа. Командант честита војсци заузеће Љеша ускликом „Живио Краљ!“ и из свијех батаљона заори се „Живио Краљ!“

— Биоградски Пресбиро —

Заузимање Битоља

(Како је заузет Битољ)

Биоград, 6. новембра. — Ноћас стиже званична потврда да је јучер послје подне Битољ пао. Борба се водила четири дана. У петак започела је борба заузимањем позиција, које су држале Турци, док су Срби имали незгодан положај у низини која је била поглављена Првога дана Срби су успјели потиснути Турке из највећих пет позиција, од којих су некоје висине 1200 метара. Турака, који су бранили позиције, било је око 20.000 док је остала војска била скупљена пред Битољем. У суботу почело је опште наступање српске војске под повољним условима. Напредовање је било ванредно отешчано јер су Срби морали газити мочваре; борити се стојећи до појаса у води и блату. Ово је отешчавало кретање артиљерији. У недјељу је настављена борба све жешћа са напредовањем Срба, који су стали обилазити цијелу турску војску, чију су линију успјели пробити у центруму и присилили Турке да се стану повлачити ближе вароши и стисну у тјесније редове. Српска коњица послје очајне борбе заузела је мост на Церни, који је важан, јер се ријека била разлила. Прешав мост, кренула је коњица југу и опсјела Битољ са стране Коњара. Зато вршимо моравска дивизија другог позива ућуткала је топовску турску ватру, која је долазила од Кркања. Шести пук заузео је 4 градска тона, а моравска дивизија једну брдску батерију. Непријатељ послје успјешног заобилажења, које је извршила моравска дивизија и послје заузимања најважнијих тачака од стране осталих трупа, бацно се свом силом према западу и покушао продријети ка Охриду, али је напад јуначки одбијен и непријатељ се послје великих губитака вратио к вароши. Српске трупе су продужиле напредовање и пред вече најближе позиције, које су Срби држали, биле су 4 километра од Битоља. Непријатељ је у недјељу био тако потпуно опкољен српским непријатељским трупама са три стране, а са четврте на западу са великим губитцима непријатеља, који је напокон послје подне морао да се преда.

— Петроградски „Вјесник“ —

Меморандум Арбанаса

(Арбанаси траже аутономију своју)

Цариград, 6. новембра. — Представници арбанаског народа поднијели су посланицима Велесила меморандум, којим изјављују: Арбанаски народ неће усвојити никакву измјену status quo-a у европској Турској, којом би се повриједила њихова права; никакво мијешање балканских држава у управи њихове земље; Арбанија жели да сачува своје обичаје, да управља сама собом и тражи од велесила гаранцију њеног опстанка.

Вјести из Биограда

(Јадранско пристаниште. Нова железница српска. Противу аутономије Арбаније)

Биоград, 7. новембра. — Министри њемачки и талијански учинили су Пашићу односно јадранског пристаништа изјаву сличну Угроновој. Пашић је одговорио, да се то питање мора одложити, док се не сврши српско-турски сукоб. „Српске Новине“ саопштавају да је железница Ристовац—Велес—Скопље—Митровица под српском управом. — „Политика“, расправљајући намјеру Аустрије о стварању аутономне Арбаније, вели: Аустрија тиме прикрива своје завојевачке намјере на Балкану. Савезници не могу дозволити да се арбанаским разбојницима дају посебне привилегије тим прије, што су исти живо учешће узели у овом рату, борећи се против Срба.

И Бурташ моли!

(„Силни“ надзирач тражи заштиту)

Лондон, 7. новембра. — Најтежак сазнање, да се султан обратио владарима велесила с молбом за посредовање.

Грци на мору

(Освајање у Егејском Мору)

Атина, 7. новембра. — Командант грчке ескадре у Егејском Мору јавља да је заузео острво Икарију. — Жандамерски мајор Спириомилиос посјео је Хамару у Епиру. — Грци су посјели Косандру, те се ушледе тога цијело полуострво Халкида налази под грчком заставом.

Мир на Балкану

(Услови примирја и закључење мира)

Софија, 7. новембра. — У одговор на депешу великог везира, упућену краљу, влада је, пошто се споразумјела са кабинетима савезница, обавјестила порту, да је означила пуномоћнике, који ће са главним командантом турским утврдити услове примирја и приступити затим закључењу мира.

Битка на Чаталци

(Продужен бој. Мртви у Цариграду)

Цариград, 6. новембра. — Битка на Чаталци поново је продужена од 5:30 јутрос. Данас зором инострани мртви посјели су амбасаде, консулате и остала иностранства.

За наш Црвени Крст

(Архангелск даје велики прилог)

Архангелск, 6. новембра. — У корнст Црвеног Црногорског Крста скупљено је 1500 рубаља.

Вјести из Цариграда

(Колера. Напад Бугара. Турци се хале)

Цариград, 6. новембра. — У вароши је било 47 случајева колере, од којих су 7 смртних. — Назив паца телеграфира: Бугари нападају, пушчана и топовска паљба не престајаше до заласка сунца. — Нападај на турски центар одбијен.

Заробљене паше

(Срби заробили у Битољу 4 паше)

Битољ, 6. новембра. — Заробљене су четири паше: Зеки, Фети, Кара Санд и Цавид.

— Бечки Кор. Биро —

Грчка ескадра

(Грци заузели у Егејском Мору Икају)

Атина, 6. новембра. — Грчка ескадра у Егејском Мору заузела је острво Икају, истакнувши грчку заставу.

Заробљени турски генерали

(Срби све турске генерале у Битољу заробили)

Биоград, 6. новембра. — Сви турски генерали, који су били у Битољу, заробљени су; међу њима се налазе Зеки и бив. посланик у Биограду Фети.

Страна војска у Цариграду

(Искрцавање 2000 мртара страшног бродова)

Цариград, 6. новембра. — Са страних бродова искрцано је у зору двије хиљаде мртара с оружјем и заставама. Они су посјели болнице, школе и остале установе. Митраљези су још јуче искрцани.

Захтјеви савезника

(„Трибуна“ о условима примирја)

Биоград, 6. новембра. — Према „Трибуни“, савезници ће поставити следеће услове за примирје: предаја Једрена, Скадра и Јанине; признање Турске да је побједијена; одрицање од провинција у Европи; улазак савезничке војске у Цариград, гдје ће бити проглашен савез балкански; ратна општега од стране Турске; и Цариград да буде међународан као и слободан пролаз кроз Дарданеле.

Аутономна Македонија

(Њемачки и Италија помажу захтјеве Аустро-Угарске)

Биоград, 6. новембра. — Министар њемачки и регент италијанског посланства учинили су сличне изјаве Пашићу, потпомажући гледиште Аустро-Угарске у питању аутономне Македоније.

Савјетовање Собије

(Русија, Енглеска и Француска савјетову Србију да се уздржава)

Рим, 6. новембра. — „Трибуни“ јављају из Биограда, да су министри Русије, Енглеске и Француске поновили јуче савјете уздрживости и помірљивости. Одговорено им је, да се расправа о турском јадранском приморју има одиодити, док се дефинитивни резултати садашњег сукоба између Србије и Турске не виде.

Грчки успјеси

(Заузела Кијазу, наступају у Битољу и Вароши Косово)

Атина, 6. новембра. — Спириомилиос, жандармеријски мајор, заузео је Кијазу у Епиру. Пета дивизија не само да је сазбила непријатеља код Куманова, него му је отела и два пољска тона. Десно крило Диодоково продужава на-

ступање пут Битоља. — Командант Занос телеграфира: Пошто сам се с мојим одјељењем искрцао у Касандрији, истјерао сам одагале турске трупе и постакао грчку заставу у Лавдосу, који је заузет као и околина.

Повратак бригадира Ј. Вукотића

— Прелазак наше војске преко Божићевце —

Плава, 1. новембра 29. октобра генерал Вукотић кренуо се са јединицама војске из Баковине пут Плава. Тага дана догоровали смо у долини Дечанске Бистрице изнад Дечана. Радо из јутра 30. октобра наређен је прелаз преко Божићевце. Дан је освануо прекрасан и наше су трупе задовољне хитале у планину, и не слутећи да их будњава планинска природа може стати живота.

Око Плава тога дана, када су трупе биле готове до највиших партија, на једанпут се наоблачила планина заједно, громом и муње падале су из тучна неба; у трен ока све је било увиђено у странију вијавицу, док је међутим највиши прелаз преко кога смо имали пријетлу још далеко. У прилику свему томе храбри Црногорци са неустранивим генералом на челу хитали су напријед, пркосећи огњеним мундацима. Око три сата трупе су већ стигле у горње партије планине. Ништа се није видјело, а од силне хуке, грмаже и сивенава мунџа ништа се није могло чути; страховита вијавица око отворити није дала. Већ је преходница стигла под командом мајора Мила Матановића, Ника Нјанковића и Рада Меденце да се успуже на главни прелаз, али су били у томе моменту напети такве вијавине, да се ни стону напријед није могло.

Генерал Вукотић прешке као тајна денка продајно је војнике, хитајући да процре, али је страшнија природа била јача. Официри су узхватили генерала и задржали га. То је било у највећим моментима, где су се и који и људи борили са животом. За трен ока више се ништа није знало; нико никог више није видјео, али је генерал Вукотић остао присебан, те нареди брзо одступање. Војска је јурнула напред, док је преходница успјела да пређе преко планине, те је тако била одвојена од главне, што је учињено да нам поћ пазећу 30. и 31. октобра поред природне страхоте буде још страшнија, јер се рачунало да су сви изгинули. Главним трупама би наређен бивак у долини међу рупама под ведрим небом и ничим не заштићени, јер се друкчије није могло. Ноћ је била страшнија од дана. Генерал Вукотић се осјећао као природом савлађен лав; од часа на час бољно је узвикивао: „А јао војници!“ Тако је прешла та страшна ноћ. Рачунало се, да ће половина војника да се смрзне и велико је изненађење било кад су из јутра генералу са свих страна јављали, да су војници здрави и чисти.

Јучер, 31. октобра, је дан освануо још страшнији. Генерал Вукотић ипак је намјерао био да се крепе напред, и већ је све било готово. У том тренутку дође извјештај и од преходнице, која је стигла на Бабино Поље и ту преноћила. Вијавица је бивала све силнија, али су храбре трупе кренуле напријед. Као гвоздени ланци прелазиле су трупе. Коњи су су почели да тону у огромне намаге, да се из њих више никада не изваде. Богодарећи присебаности генерала успјело се; Али и Балкан протрт је и нека одјељења још синов су чак у Плава стигла.

Прелаз преко Божићевце стао је много жртава: пропало је много коња, врло мало ратног материјала и замрзнуо се један војник другог реда.

Ноћас је генерал добио денешу од Н. В. Краља Господара, у којој захваљује Богу за срећном спасењу миле му војске, која је успјела да све тешке препоне савлада.

Тако је наша војска приједла Божићевцу.

Швајцарци за нас

— Предавања о Црној Гори и купљење пријатног —

И Швајцарска се загаласала. И тамо је настала жива акција за црногорски Црвени Крст.

Почело се прво у Женеви, главном граду Швајцарске.

Тамо је сад, у суботу приређено музички и литерарно вече с програмом у касини де Saint Pierre, под покровитељством талијанских ђака у Женеви, у којима Црногорског Црвеног Крста. У концертном дијелу судјеловали су г-ђице Алиса Харгман и Жан Тосали, сопранисткиње и г. Маурис Голет, тенор, ученици г. професора Леополда Кегена; г-ђица М. Онејер, сопранисткиња и г. Е. Динен, баритон, ученици г. професора Крушина; г. Деспес, пианиста, г. П. Бели, певач-

ста и оркестар талијанске ратне лиге. Извођачи су изјавили музичке партије, а концерт је почео црногорском химном. Там привиком професор др. Ферарио држао је предавање.

О томе предавању женевијски лист „АВС“, доносићи на челу слику г. др. Ферарија, председника „Ligue navale italienne“ и приватног доцента универзитета у Женеви, врло наображеног и симпатичног човека, била овим:

„У буднава причања из рата црногорско-турског и упркос свему недостатак медицинских средстава која су све више потребна, написале г-на др. Ферарија, председника талијанске „Ligue navale“ и приватног доцента на универзитету у Женеви, да одржи неколико предавања, са свијетлим сликама о лијепом крају, чија дјеца покривају земљу потпуно крваву. Приход ће бити послан Црногорском Црвеном Крсту. Предавања ће се држати једном за другим у Лозани, Монте, Валарб, Нешател, Шо-де-Фор, Делемон, Фрибург, Берну, Сиону и т. д. Желимо предавачу најбољи успјех“.

Г. проф. Ферарио, држећи предавање о Црној Гори, говорио је о њеној историји, о обичајима у њој, о ратним подвизима Црногораца, о идеалима нацима и о славној династији Петровића, која управља срећно земљом. Предавање му је било врло симпатија за нас и нашу земљу.

Таква предавања г. проф. Ферарио, држаће и унутрашњости земље, а све у корист Црногорског Црвеног Крста.

Захваљујући једном великом пријатељу наше земље, који је сву ову акцију у Швајцарској покренуо, ми ћемо о овом концерту, као год и о предавању г. проф. Ферарија опширније проговорити.

За сад само истичемо ову лијепу појаву, захваљујући се од срца свима овим добрим људима, који не жалише ни труда ни жртава да користе нашем Црвеном Крсту и да заинтересују и просвијетлеу Швајцарску за нашу земљу и за праведну ствар, за коју се тако предано боримо.

И иницијатору овог покрета, чије име на жалост не можемо да поменемо с обзиром на деликатни његов положај, и г. проф. Ферариу, у уважењу умјетничким у Женеви, и студентима талијанским у Женеви, као год и Швајцарцима нека је топлих и срдачних хвала за њихово заузимање и помоћ, коју указују Црногорском Црвеном Крсту.

NACIONALNA SRBIJA NA JADRANSKOM MOKU

— Спор због српских пристаништа на Јадранском Мору —

Русија, Енглеска и Француска одобравају Србији потражњу да изађе на Јадранско Море. Истна, у којој се налазе и српским и француским листовима гласови, који су томе противни, али то није мишљење цијелог јавног мњења. Мисли се, да је у тој ствари ишао Данел, председник бугарског савјетова у Будим-Пешту, да се савјетује са грофом Берхтолдом. Енглески министар-председник Аскит држао је говор, у коме је изјавио, да се сваки час очекује вјест о наду Цариграда. Одношаји Енглеске према свима државама врло су повољни. Све велике силе раде споразумно. Оне су покушале да заведу ред у Турској, али нијесу успјеле. Балканске су државе тада узеле ствар у своје руке. Балканске прилике не могу никада више бити онеке, какве су бивале биле, а ствар је државника цијелога свијета, да признају савишени чин. Ни битка код Аустрелице није изазвала тако грдне промијене, какве су изазвале балканске државе током пошљедњег мјесеца. Мана Источне Европе мора се изнова правити. Там прилику морају много мисли, предрасуде и политички погледи из прошлости да се сакрпе. Али опште је мишљење у Европи, да се појединоцима не могу отети тако скупо откупљени плодови. Нико нема намјеру, да умањи величину борбе и одлучност успјеха. Жеље интересних великих сила треба саслушати, али највећи интерес Европе је, да се ратно поље ограничи. У томе се све силе слажу. Енглески листови наизају Аустро-Угарску жестоко због тога, што се мисли о балканске послове. „Берлинер Тагблат“ тврди да Русија, Енглеска и Француска налазе, да је захтије Србије за пристаништа на Јадранско Море оправдан. Енглеска се противи захтијеви Аустро-Угарске, да Србија не изађе на Јадранско Море. Из Лондона јављају, да су се одношаји између Србије и Аустро-Угарске понављали. Из Париза јављају, да ће се наћи основа за споразум. Подувантна „Самоурава“ пак одговара на чланак „Нестер Лојда“ и одлучно изјављује, да Србија може дати Аустро-Угарској само она јемства, која не крпе њену независност. Стога не може ступити ни у парнички савез с Аустро-Угарском.

У кратко: Српске војске су изашле на море и краљу га својим заштити. Нека те

силе, које ће тих одагле дићи. Краљу га заузели, краљу ће га дати. Што се мачем добија, само мачу се може уступити, Тако и никако друкче.

О аутономији Арбаније

Док балканске државе врше са успјехом дело ослобођења својих сународника у Турској, које се већ приводи крају, догле сусједна Аустро-Угарска монархија у потпуном часу, потпомогнута од Италије, залази на сриједу са неким заморским питањем о аутономији Арбаније, које је само камен спотицања између ње и балканских држава, а нарочито Србије и Црне Горе. У том погледу представници двије поменуте велесиле учинили су директне кораке код Н. В. Краља Господара, постављајући у име својих влада захтјеве да Црна Гора одустане од окупације Љеша и Сан Ђовани ди Медуа, а то су исто потпуно учинили представници истих велесила и у Биограду, због окупације Драча са стране Србије.

Нас не чуди толико тај поступак Аустро-Угарске, јер је она остала дошљедна себи, већ нас чуди да се њој придружила и Италија, која нема за то никаквог директног повода.

Наше су симпатије биле вазда на страни ове пошљедње, па и у њеном скорашњем рату са Турском, у коме је загазила била једино из себичних рачуна, што се разликује сасвим од рата којима су повеле балканске државе, јер су ове то учиниле силом околности, да ослободу своје сународнике од петљевог ропства, а тиме уједно и поврате оне своје земље које им је азијатски завојевач отео. У томе су наизле на одобрење свега цивилизованог свијета, који са симпатијама прати њихове напоре и успјехе за ту праведну ствар. Па и поједине велике силе изјавиле су да се послије тих неочекиваних успјеха балканских држава, територијални „статус кво“ Турске не може више одржати. С тим се, а ако против своје воље, морала помирити и сама Аустроја, и онда откуд може бити говора Арбаније сад о некој аутономији, која чак и не претоди? Свакоме је познато, да Арбанаси уопште нијесу способни за државни самостални живот и да су они куд и како цивилизирани и од самих Турака, те би давашем аутономије њима шљедовало оно исто, ако не и горе, што и под Турцима. Тиме би се створило нови, вјечити извор немира и неочекиваног Балкану и огњичавао мирни развјатак балканских народа, а то нико ваљда и не жели. На видјело се ето какви су Арбанаси: кавије су им тежбе и колико имају изнемишљивости, кад су се борили уз Турке, залажући се за њихда пошљедње. Они су изјавили своју судјелу са љубавном Турске, па нека њије пошљедине. Истна, ту се имају разликвати Арбанаси мукхамеданци од Арбанаса католика, или т. зв. Малисора, тих одрођених Срба, који су данас уз Црну Гору и који сами схваћају значај борбе, коју иста воли са осталим савезним државама. Дакле, чему стварати сад једну нову државу на Балкану? Чему стварати тешкоће док су балканске државе још у рату са Турском? Чему напакон спрјечавати Црну Гору и Србију да заузму речене приморске предјеле који су још саставни дио Турске? Што Аустроја хоће тиме да постигне?.....

DUJDE U CRNOJEVIC

Црна Гора истина има своју луку, али је њој природна граница дуж Бојане, гдје се налазе Љеш и Сан Ђовани ди Медуа. А Србија одавна тежи за изласком на море, јер је то за њу животно питање. Може ли тијело живјети без плућа? Или зар треба да је вазда економски зависна од другог? Она је једина, изузев Швајцарске, која је лишена те користи.

У погледу свега тога, као и у погледу аутономије Арбаније, не може бити ни ријечи о захтјевима Аустро-Угарске. План балканских држава се не мијења. Ето Грчкој нико није спрјечио да заузме Солун, па зашто онда лишавају Црну Гору и Србију плодова њихово борбе? Зар су једино оне пасторчад?

Ми се надамо да ће Аустроја, ако жели искрено пријатељство са нама, одустати од својих захтјева, и пустити балканске државе да доврше започето дело, иначе ако на томе и даље остале може довести у опасност европски мир. Народ у Аустроји не жели рата. Италија ће се тако исто помирити са свршеним чиним, јер смо увијерени да народ талијански не дјели мишљење својих званичних кругова. Р.

Дневник

Енглески војни аташе. Г. мајор Плункет, новонаименовани енглески војни аташе стигао је овјече дана на Цетине. Његово Величанство Краљ примио га је

у недјељу послије подне на Ријеци. Представио га је овјашњи енглески посланик г. гроф Салис.

Лијеп примјер. Госпођина Луиза Најком, дворска дама Њеног Величанства Краљице, која је уз Њено Величанство Краљицу још у пошљедњем нашем рату његовала рањенике, пошто није могла овог пута да дође у нашу земљу, да у овом приликом своју љубав према њој засвиједочи у овим ратним претвухима, а интересујући се за великом љубављу о тој, послала је у Црну Гору једног познатог хирурга из Швајцарске, који је предузео љекарску негу наших рањеника. Познавајући добро г-ђицу Најком, нас ова њена племенитост не изненађује, јер је она пошљедина њене добре душе и освједочене љубави према нашој земљи, гдје је своју младост провела. Са задовољством износимо овај свијетли примјер и не можемо, а да г-ђици Најком свесрдно не захвалимо и да је увјеримо, да се ће свако у Црној Гори са задовољством и са захвалношћу сјећа, те јој желимо сваку срећу и задовољство.

Општина Трсат-Сушак балканским поборницима.

У пошљедњој сједници општинског заступства на Сушаку предложио је заст. Иван Петрић, да се подздраве врховна заповједништва балканских славенских војска и да се votiра за Црвени Крст балканских народа једна свота, која — рече — ради сиромаштва општине јачачко неће одговарати величини нашега чувства, али ће барем бити делостворни доказ нашега осјећаја за славенску браћу. Обзиром на то, што је увјерен, да ће читаво заступство одушевљено прихватиати један и други предлог, не налази за потребно, да их и једном ријечју образложи, те се ограничује само на то, да прочита сљедећу брајојку, која се има послати заповједништвима славенских балканских држава:

„Заступство општине Трсат-Сушак шаље са своје данашње сједнице са ове исходне тачке балканскога полуотока, а уједно историчкога тла краљевства хрватскога Вама јунаци и лавови који овјековјечисте славу свога имена и освјетисте стољетне сузе једнокрвине браће — израз дубоког удивљења и одушевљени поздрав братски. Ваш понос и наш је понос, Ваша дика, наша је дика. Нека Провидност бојжа и надаље прати срећу оружја нашега као што је хрватски народ прати топлим уздасима љубави и братства, чекајући трећете душе онај велики час, кад ће са вршка гордога Стамбула залепршати побједнички барјак савезничких балканских војска“.

Овај се предлог с одушевљењем једногласно прима и одређује 1000 К. као помоћ Црвеном Крсту балканских народа.

Наше Министарство Војно је заступство општине Трсат-Сушак овако отоздравило: „Топле и братске Ваше жеље, које нам долазе са тла стародревнога хрватскога краљевства, дубоко су нас дирнуле.“

Министарство Војно у име црногорске војске, много је захвално грађанима Трсата и Сушака на њиховом саопштењу у њеним подвизима и напорима.“

Хрвати о нама. Један Хrvat, који се добровољно ставио нашем Црвеном Крсту на расположење и који на Цетинју негује рањенике, добио је из Зариба од једног угледног Хрвата, врло истакнуто лично писмо, из кога видимо неке пасусе, да би се видјело како браћа Хрвати суде о рату на Балкану. Он пише: „Врло ми је драго, да си постигао оно што си желио, те да ти је тако могуће било допришати нешто за велику нашу народну ствар. Јер не варајмо се! Она крв што је поточица текла на балканским пољанама текла је и за нас, те ће из ње и нама сванути боља будућност. Врши братче... савјесно што си подузео, а онда врати се међу нас, да нам причаш о храбрим црногорским јунацима и њиховим стварима за слободу нашег народа добринствени. Сутра приређује наш „Сол“ велику забаву на корист балканских рањеника, која ће надам се добро успјети.“

ОГЛАСИ

У неђељу 11. ов. мј., у цркви на гробљу, у 10^и сати приче подне, даваћу двогодишњи парастос моме мужу

† Перу и брату † Јову
као и помен моме братанићу

† Саву
који витешки погину пред Скадром.

Бр. 64, 1, 1 Анета Гашић.